

PREGLED POSTOJEĆIH ANALIZA O REFORMI PRAVOSUĐA U SRBIJI

Prethodni osvrt i predmet analize

Pregled postojećih analiza o reformi pravosuđa u Srbiji je sprovedena kao deo Funkcionalne analize pravosuđa u Srbiji (FAP) pod okriljem Više donatorskog povereničkog fonda za podršku pravosuđu u Srbiji, koju administrira Svetska banka.

Kao integralni deo FAP, Izveštaj o pregledu postojećih analiza (IPA) ima isti cilj, fokus i sadržinu kao što je to određeno i istaknuto u Prikazu koncepta FAP. Prema tome, sprovedeni pregled postojećih analiza o pravosuđu u Srbiji ne pruža celokupan pregled svih analitičkih radova koje se odnose na srpsko pravosuđe. IPA se, prevashodno fokusira, usredsređuje informacije o aktivistima srpskih institucija i kako aktivnost tih institucija obezbeđuju pružanje pravosudnih usluga od strane sudova te kakav je njihov uticaj na reformske napore. Kada se postavi pitanje da li određena analitički rad treba da bude ispitana u okviru IPA primenjuje se sledeće test-pitanje: *„da li se pitanja analizirana u određenom analitičkom radu odnose na a pružanje pravosudnih usluga od strane sudova u Srbiji“*. IPA se fokusira na informacije koje konkretni radovi pružaju u odnosu na tri oblasti učinka u smislu pružanja pravosudnih usluga - efikasnost u pružanju usluga, kvalitet pruženih usluga i pristup tim uslugama. Posebna pažnja je posvećena preporukama o budućim reformskim aktivnostima koje su naznačene u pregledanim analitičkim radovima.

IPA se usredsređuje samo na nedavne radove, tj. radove koje pružaju informacije relevantne za sadašnje napore da se reformišu pravosuđe Srbije (okvirni vremenski period se odnosi na aktivnosti sprovedene u poslednje tri godine, od 2010. god.). U sumiranju i sistematizaciji informacija koje su date kroz te relevantne radove, IPA prati analitičku strukturu postavljenu u FAP.

U pogledu vrste analiziranih dokumenata, IPA se pre svega usredsređuje na postojeće analitičke radove, a u nešto manjoj meri i samo kada je to od značaja za FAP, vrši uvid i u nalaze anketa, izveštaje relevantnih pravosudnih institucija, strategije, članke, itd. IPA sadrži i referentnu listu dokumenata koja nisu u fokusu IPA, ali se po sadržini vrlo blisko odnose na IPA. Dokumenta koja se nalaze na toj referentnoj listi mogu se koristiti kao referenca za dalje istraživanje u određenoj oblasti. Zakoni, podzakonska akta, međunarodno i drugi ugovori i druga zakonska akta nisu analizirana u okviru IPA.

Pored toga što je IPA integralni deo FAP, namera je da se IPA takođe koristi i kao samostalni dokument. IPA će biti dostupna širokoj javnosti i mogu je koristiti sva zainteresovana lica. IPA će služiti kao referenca na postojeće i relevantne analitičke radove koji su nedavno sačinjene u vezi s aktivnostima i izazovima sektora pravosuđa a a s fokusom na pružanju pravosudnih usluga od strane sudova. Shodno tome, u trenutku

sastavljanja izveštaja, IPA identifikuje što je moguće veći broj raspoloživih analitičkih dela, katalogizuje ih i sistematizuje, ističući postojeće probleme, uspehe i stečena znanja. Spisak skraćenica i akronima, koji se koriste u IPA, priložen je u Aneksu 1, a spisak analitičkih radova obuhvaćenih IPA prikazan je kao Aneks2.

Analitičke radove analizirane u IPA su razne međunarodne i domaće institucije, a ne Svetska banka. Cilj IPA je da samo sumarno prikaže te analitičke radove, a ne da daje svoje mišljenje o njima i dalje ih analizira. Činjenica da su ovi radovi izabrani i pregledani u okviru IPA ne znači da Svetska banka ili tim koji priprema FAP dele i mišljenja, poglede i preporuke koji su u izraženi datim radovima u izveštaju, niti znači da Svetska banka verifikuje ili potvrđuje da su činjenice iznete u njima istinite i tačne.

Sadržaj

Prethodni osvrt i predmet analize	1
Sadržaj.....	4
Analitički radovi	6
Analitički radovi nastali u procesu pristupanja EU	6
1. Radni dokument EK, Srbija, Izveštaj o napretku 2013, Brisel, oktobar 2013. godine.....	6
2. Radni dokument EK, Srbija 2012, Izveštaj o napretku, Brisel, oktobar 2012..	7
Radni dokument EK, Srbija 2010, Izveštaj o napretku, Brisel,	8
3. novembar 2010.	8
Analitički radovi koje je sprovedla EK za efikasnost pravosuđa i podaci koje je dostavilo Ministarstvo pravde.....	9
4. Evropski pravosudni sistemi, izdanje 2012 (podaci 2010), efikasnost i kvalitet pravosuđa	9
5. Izveštaj Srbije CEPEJ-u o efikasnost i kvalitetu pravosuđa, podaci 2011. godina.....	9
6. Izveštaj Srbije CEPEJ-u o efikasnost i kvalitetu pravosuđa, podaci 2009.	11
Radovi koji analiziraju postupak izvršenja	12
7. Izvršenje u građanskim stvarima na Zapadnom Balkanu, pregled trenutne situacije i daljeg razvoja u različitim pravnim sistemima Zapadnog Balkana, Jos Uitdehaag, Eric Vincken, Albania, Tirana, 2011. godina	12
8. Izvršenje na Zapadnom Balkanu i njegova kompatibilnost sa standardima ljudskih prava SE, J. Uitdehaag	14
SIGMA Izveštaji	16
9. SIGMA, prioriteti, Srbija, maj 2013; i SIGMA, procena, Srbija, april 2013.	16
Analitički radovi – IMG.....	16
10. Analiza vaspitnih naloga i alternativnih sankcija, Primena u Srbiji, Pregled postojećih resursa lokalnih samouprava u implementaciji vaspitnih naloga i alternativnih sankcija Nadežda Satarić i Dragan Obradović , Beograd, Maj 2012 ..	16
Ključne strategije iz oblasti pravosuđa	17
Nacionalna strategija reforme pravosuđa za period 2013-2018,.....	17
11. 1. juli 2013, Srbija	17
12. Akcioni plan za sprovođenje NSRP za period 2013-2018	19
Godišnji izveštaji	22
Godišnji izveštaji Vrhovnog kasacionog suda.....	22
13. Godišnji izveštaj o radu Sudova 2012, Vrhovni kasacioni sud	22
14. Godišnji izveštaj o radu Sudova 2011, Vrhovni kasacioni sud	23
15. Godišnji izveštaj o radu Suda 2010, Vrhovni kasacioni sud	24
Godišnji izveštaji Republičkog javnog tužilaštva.....	26
16. Rad javnog tužilaštava na suszijanju kriminaliteta i zaštiti ustavnosti i zakonitosti 2011. god, Republičko javno tužilaštvo, Beograd, marta 2012	26
Ankete.....	27
17. "Global Corruption Barometer" Nacionalni Izveštaj o stanju korupcije Srbija, Transparency International, podaci za 2013	27

Referentna lista	28
1. Značajne strategije	28
2. Komentari na zakone podzakonske akte i druga pravila,	28
Aneks 1: Akronimi i skraćenice.....	29
Aneks 2: Analizirane analitičke aktivnosti	30

Analitički radovi

IPA sadrži pregled analitičkih radova internacionalnih i domaćih institucija koje sadrže informacije o aktivistima srpskih institucija i informacije o tome kako date aktivnost obezbeđuju pružanje pravosudnih usluga od strane sudova te kakav je njihov uticaj na reformske napore. Vremenski okvir su radovi sačinjeni u prethodnih tri godine (od 2010. godine). Radovi su sistematizovani prema instituciji koja je omogućila njihovu publikaciju ili izradu a gde je moguće prema oblasti prava koju analiziraju.

Analitički radovi nastali u procesu pristupanja EU

1. Radni dokument EK, Srbija, Izveštaj o napretku 2013, Brisel, oktobar 2013. godine

Izveštaj obuhvata period oktobar 2012. - septembar 2013. god; ukratko opisuje odnos između Srbije i EU, analizira situaciju u Srbiji u smislu političkih i ekonomskih kriterijuma za članstvo u EU i analizira kapacitete Srbije da prihvati pravnih tekovina EU (*acquis*).

Ključne informacije: Izveštaj ocenjuje ukupnu pravnu predvidivost i sprovođenje sudskih odluka kao slabe. On označava zaostale nerešene predmete i dužinu trajanja postupka kao najkritičnije tačke i daje podatke o rešavanju predmeta u Ustavnom sudu i upravnom sudu gde je ovaj problem najkritičniji. Nedostatak sistema besplatne pravne pomoći i primena novog akuzatornog modela smatraju se značajnim preprekama pristupu pravosuđu. Ostali identifikovani nedostaci sudskog sistema obuhvataju: nedostatak kapaciteta sudija i tužilaca da se bave složenim pravnim pitanjima, slaba primena disciplinskih mera i etičkih standarda na sudije i tužioce, korupcija, nedoslednost u primeni neujednačenost sudske prakse. Značajne novine u sektoru pravosuđa u periodu primene izveštaja su nova strategija o reformi pravosuđa i njen akcioni plan, ponovno postavljenje sudija i tužilaca odlukom Ustavnog suda (oko 1/3 od ukupnog broja), određivanje nove mreže sudova, odlaganje uvođenja notara do 2014. god mali broj izvršitelja i njihova neravnomerna geografska raspoređenost.

Vodič za relevantne informacije

str. 9, odeljak 5 - pregled sudskog sistema Srbije (sumarni prikaz)
str. 11, od. 8 - lokalno procesuiranje ratnih zločina (sumarni prikaz)
str. 18, od. 2 - procena primene zakona (sumarni prikaz)
str. 38-48 - detaljna procena postignutog u vezi s Poglavljem 23
str. 50, od. 5 - saradnja sudova s međunarodnim partnerima u građanskim i krivičnim stvarima
str. 51, od. 1 - policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminala
(sastavljen na osnovu verzije dokumenta na engleskom jeziku)

2. Radni dokument EK, Srbija 2012, Izveštaj o napretku, Brisel, oktobar 2012.

Ovaj izveštaj obuhvata period od oktobra 2011. do septembra 2012. god. i ukratko opisuje odnose između Srbije i EU, analizira situaciju u Srbiji u smislu političkih i ekonomskih kriterijuma za članstvo u EU i analizira kapacitete Srbije da prihvati pravne tekovine EU (*acquis*).

Najbitnije: Izveštaj ocenjuje ukupnu pravnu predvidivost i sprovođenje sudskih odluka kao slabe. Zaostali predmeti i dalje predstavljaju veliku zabrinutost. Godine 2011., sudovi su primili 2,23 miliona novih predmeta, trešili 2,65 miliona, a ostalo je 3,34 miliona zaostalih predmeta. Sudovi su i dalje neravnomerno opterećeni. Kvalitet statistike treba da se poboljša. U vezi s nezavisnošću pravosuđa, Visoki savet sudstva (VSS) i Državni savet tužilaca (DST) su preuzeli administriranje budžeta sudova i tužilaštava. Ministarstvo pravde i državne uprave (MPDU) je i dalje odgovorno za IT i kapitalne investicije u sudskom sistemu kao i za plate sudskog administrativnog osoblja. VSS i DST još nisu usvojili pravila o redovnoj evaluaciji rada i učinka sudija i tužilaca. Pravni okvir i dalje ostavlja prostor za neprimerene političke uticaje na pravosuđe, a posebno u ovlašćenju Skupštine da bira sudije i tužioce. Postupak reizbora sudija i tužilaca 2009/10 god. je poništen od strane Ustavnog suda jer nisu ispitovani potrebni standardi.

Nepriistrasnost sudija se i dalje obezbeđuje zahvaljujući automatskom raspoređivanju sudskih predmeta, što je uvedeno u svim privrednim sudovima i sudovima opšte nadležnosti. U vezi s odgovornošću, doneti su prvi pravilnici o disciplinskom postupku i odgovornosti, koji dalje treba da se usaglase sa standardima EU. VSS je počeo da vrši istražne radnje i da izriče kaznene mere u disciplinskim postupcima. Viši sudovi i MPDU nastavili su internu inspekcijску kontrolu u tehničkim i administrativnim stvarima u sudovima, identifikujući nedostatke pri zavodjenju i upravljanju sudskim predmetima. Ostaje da se u potpunosti razvije podesan sistem napredovanja u karijeri na osnovu zasluga za sudije i tužioce. Još uvek je moguće stupiti u sudijsku profesiju, naročito na višim instancama, na osnovu nejasnih kriterijuma i bez edukacije pri Pravosudnoj akademiji (PA).

Donet je jedan broj zakona s ciljem unapređenja efikasnosti pravosuđa i primene međunarodnih standarda. PA je obezbedila različite vrste obuke koje još treba da se sistematizuju. Budžet za pravosuđe za 2012. god. stabilizovan je na nekih € 213 miliona (oko 0,65% BDP). Prvi privatni izvršitelji su položili zakletvu, a stupanje Zakona o javnim beležnicima je odloženo do 2013. god. Novi Zakon o krivičnom postupku (ZKP) daje tužilaštvu vodeću ulogu u prikupljanju i iznošenju dokaza pred sud, što ima za cilj da skрати fazu istrage u krivičnim postupcima. Tužilaštvo tek treba da pokaže svoju sposobnost vođenja postupaka u značajnim predmetima protiv jakih timova odbrane. Po pitanju pristupa pravosuđu, uvođenjem akuzatornog modela postavlja se pitanje o mogućnosti siromašnijih optuženih da finansiraju delotvornu odbranu uprkos postojećim ustavnim garancijama o pristupu pravdi. Tek treba da se donese zakon i obezbedi finansiranje delotvornog sistema BPP.

Srbija je umereno napredovala u oblasti saradnje sudova u krivičnoj i građanskoj materiji. Srbija aktivno učestvuje u međunarodnoj policijskoj i sudskoj saradnji, a policijske snage u principu imaju dovoljno kapaciteta da sprovedu standardne istrage. Moraju se učiniti dodatni napor da se podigne kapacitet za sprovođenje složenijih istraga i da se ojača koordinacija između policije i pravosuđa. Potrebno je ustanoviti evidenciju za praćenje aktivnih istraga i optuženja u predmetima organizovanog kriminala.

Vodič za relevantne informacije

str. 9-11 - analiza pravosudnog sistema Srbije i njegov razvoj u priodu izveštavanja (sumarni prikaz)

str. 12, od. 4 - sudske aktivnosti na planu antikorupcije (sumarni prikaz)

str. 13, od. 5 - zatvori

str. 14, od. 1 - pristup pravosuđu

str. 49-52 - detaljna procena postignutog u vezi s Poglavljem 23

str. 53, od. 5 - saradnja sudova s međunarodnim partnerima u građanskim i krivičnim stvarima

str. 54, od. 1 - policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminala

(sastavljen na osnovu verzije dokumenta na engleskom jeziku)

[3. Radni dokument EK, Srbija 2010, Izveštaj o napretku, Brisel, novembar 2010.](#)

Ovaj izveštaj obuhvata period od sredine septembra 2009. do početka oktobra 2010. god. i ukratko opisuje odnose između Srbije i EU, analizira situaciju u Srbiji u smislu političkih i ekonomskih kriterijuma za članstvo u EU i analizira kapacitete Srbije da prihvati pravne tekovine EU (*acquis*).

Ključne informacije : Izveštaj navodi da je Srbija učinila mali napredak u smislu dalje harmonizacije sistema pravosuđa s evropskim standardima. Zaključak je da ukupni sistem pravosuđa Srbije samo delimično zadovoljava prioritete, a istaknuto je da postoji velika zabrinutost o načinu kako su nedavne reforme realizovane, naročito kod reizbora sudija i tužilaca.

Novi sudski poslovници su usvojeni decembra 2009. god. Oni regulišu rad sudova i unutrašnju organizaciju nove sudske mreže. Postupak reizbora svih sudija i tužilaca je sproveden pod vođstvom MPDU u drugoj polovini 2009. god. a stupio je na snagu od januara 2010. god. Ukupan broj sudija i tužilaca je smanjen za 20-25%. Nova struktura sudske mreže je implementirana od januara 2010. god. U skladu s tim, promenjena je i organizacija tužilaštava. Međutim, reforma u većem delu izaziva ozbiljnu zabrinutost. Postupak reizbora sudija i tužilaca je sproveden na netransparentan način, dovodeći u pitanje princip nezavisnosti pravosuđa. Objektivni kriterijumi za reizbor, koji su doneti u bliskoj saradnji s Venecijanskom komisijom SE, nisu primenjeni. Sudije i tužioci nisu dali izjave u tom postupku i nisu primili adekvatno obrazloženje za date odluke. Kandidati koji su se javili na konkurs prvi put (876 sudija i 88 zamenika tužilaca) imenovani su bez intervjua i primene kriterijuma zasnovanih na zaslugama. Ukupan broj sudija i tužilaca nije izračunat na pouzdan način prema odgovarajućoj proceni potreba i nekoliko puta je usklađivan nakon što je reizbor već bio obavljen. Veliki broj zaostalih predmeta je i dalje ozbiljan problem.

Nije uspostavljen jednoobrazni system za organizovanje rada sedišta sudova i novih sudskih jedinica. . Zavodeenje predmeta i IT sistem, koji povezuje sve sudove i sudske jedinice i omogućuje pristup predmetima, nisu u punoj funkciji. PA je osnovana kao telo koje je odgovorno za profesionalni razvoj sudija, ali njeno funkcionisanje je još u ranoj fazi, a profesionalne obuke još nisu počele.

U principu, pristup pravosuđu je obezbeđen, ali nema daljeg napretka jer nedostaju regulativa i sredstva za delotvorniji sistem BPP. Srbija nije učinila veliki napredak u reformi zatvorskog sistema. Prenatranost zatvora predstavlja problem. Potrebna je odlučna akcija da se razvije efikasan sistem uslovne kasne i da se šire uvedu alternativne sankcije.

Analitički radovi koje je sprovela EK za efikasnost pravosuđa i podaci koje je dostavilo Ministarstvo pravde

4. Evropski pravosudni sistemi, izdanje 2012 (podaci 2010), efikasnost i kvalitet pravosuđa

Ova publikacija objedinjuje podatke koje je obezbedila Evropska komisija za efikasnost pravosuđa (CEPEJ) iz individualnih izveštaja zemalja-članica i pruža komparativnu analizu evropskih pravosudnih sistema. Publikacija se zasniva na podacima prikupljenim 2010. god. Podaci o Srbiji, koji se koriste u publikaciji, dati su u izveštaju Srbije, što je prikazano u daljem tekstu (videti tačku 5 IPA).

Ključne informacije: Ova publikacija ukazuje da je Srbija jedna od 13 (od ukupno 36) država koje su smanjile budžet za pravosuđe u periodu 2008-2010. god. (u Srbiji, smanjenje budžeta iznosi 17%). Za većinu evropskih zemalja, uključujući i Srbiju, sudske takse predstavljaju značajan izvor finansiranja. Srbija je na trećem mestu po udelu sudskih taksi u budžetu namenjenom sudovima (iza Malte i Austrije) sa 43% (dok prosek za analizirane zemlje iznosi 22,3%). Srbija je jedna od 7 zemalja koja koristi isključivo ankete korisnika da oceni pravosudni sistem. Srbija, kao i većina evropskih zemalja, ima 1-2 suda na 100.000 stanovnika. Srbija ima stopu rešenosti predmeta od 85,4% za neparnične i 91,6% za parnične predmete. Srbija ima 8,5 tužilaca na 100.000 stanovnika, što je blizu evropskog proseka. Vremenski okvir za dostavljanje sudske odluke o naplati duga licu koje živi u mestu suda u Srbiji je od 11 do 30 dana, što Srbiju stavlja u red najsporijih zemalja u Evropi.

5. Izveštaj Srbije CEPEJ-u o efikasnost i kvalitetu pravosuđa, podaci 2011. godina

Ovaj dokument predstavlja izveštaj koji je MPDU Srbije dostavilo za publikaciju CEPEJ-a o evropskim pravosudnim sistemima, izdanje 2014. Ovaj dokument je pripremljen u standardnom formatu za evaluaciju evropskih pravosudnih sistema koju daje CEPEJ, a podnose ih sve zemlje učesnice. Taj format sadrži pitanja tipa „da/ne“ i pitanja o statističkim podacima na koja je MPDU dalo odgovore na osnovu podataka iz 2010. god. Date informacije ne obuhvataju Kosovo.

Sledeće oblasti su analizirane u izveštaju:

Odeljak 1: Demografski i ekonomski podaci. Opšti podaci o Srbiji i budžetski podaci u vezi sa srpskim pravosudnim sistemom. Ovaj odeljak obuhvata podatke o budžetu za sudove (€ 111.016.635), javna tužilaštva i pravnu pomoć (budžet za sudove, tužilaštva i pravnu pomoć iznosi € 183.772.110) i informacije o sudskim taksama (prihod od taksi je € 85.137.114).

Odeljak 2: Pristup pravosuđu i svim sudovima. Obuhvata informacije o: (i) mogućnostima i korišćenju pravne pomoći (MPDU naznačuje da pravna pomoć postoji i da se plaćanje sudske takse može izuzeti. Nema raspoloživih podataka o tome koliki su troškovi pravne pomoći); (ii) prava korisnika i žrtava; (iii) informacije o poverenju građana u pravosudni sistem (ukazujući da se sprovode samo povremene ankete stranaka u postupku).

Odeljak 3: Organizacija sudskog sistema. Obuhvata informacije o: (i) radu sudova, sudija i osoblja, tužilaca i osoblja, sudskom budžetu i novim tehnologijama (podaci uključuju br. sudova - 129, br. sudija - 2.455, br. nesudijskog osoblja - 11.040, br. tužilaca - 611 i netužilačkog osoblja - 1.061); (ii) učinku i evaluaciji (izveštaj ukazuje da postoji sistem za praćenje rešenosti predmeta). On pokazuje da su 4 osnovna pokazatelja učinka i kvaliteta: (1) dužina postupka, (2) zatvoreni predmeti, (3) produktivnost sudija i sudijskog osoblja, i (4) kvalitet pravosuđa i organizacioni kvalitet sudova.

Odeljak 4: Pravično suđenje. Obuhvata informacije o vremenskom okviru postupka - upravljanje predmetima i vremenski okvir postupka (daje podatke o broju predmeta u toku/rešenih predmeta prema oblasti prava - parnica, prekršaj, predmeti koji nisu krivični i krivični predmeti).

Odeljak 5: Karijere sudija i javnih tužilaca. Obuhvata informacije o stupanju na dužnost i unapređenju, obuci, profesionalnoj praksi, disciplinskim postupcima. Izveštaj objašnjava da se tužioci i sudije biraju prvo na probni period od 3 god. posle čega se biraju za stalno. Obuka sudija je obavezna na godišnjem nivou, osim obuke o korišćenju kompjuterske opreme u sudu. Podaci o platama sudija – (neto godišnja početnička plata iznosi € 9.600), nema podataka o zahtevima za pokretanje disciplinskih postupaka protiv sudija budući da su disciplinski postupci uspostavljeni tek 2010. god.

Odeljak 6: Advokati. Obuhvata informacije o statusu profesije i obuci, praksi, standardima kvaliteta i disciplinskim postupcima (ukupan br. advokata je 7.883, nema podataka o zahtevima za pokretanje disciplinskih postupaka).

Odeljak 7: Alternativno rešavanje sporova (ARS). Date su informacije o medijaciji, ali nema statističkih podataka.

Odeljak 8: Izvršenje sudskih odluka. Obuhvata informacije o: (i) izvršenju odluka u građanskoj materiji (br. izvršitelja - 413); (ii) efikasnosti usluga izvršenja; i (iii) izvršenju odluka u krivičnoj materiji.

Odeljak 9: Beležnici (nema podataka budući da beležnici još nisu počeli s radom).

Odeljak 10: Sudski tumači - br. akreditovanih sudskih tumača je 2.100.

Odeljak 11: Sudski veštaci - br. akreditovanih sudskih veštaka je 5.351.

Odeljak 12: Predviđene reforme. MPDU predviđa 9 novih reformskih aktivnosti, uključujući donošenje novog ZPP-a, ZKP-a, Zakona o upravnom postupku, Zakona o medijaciji, uvođenje beležnika i nastavak uvođenja izvršitelja.

Vodič za relevantne informacije

str. 5-7, od. 1 - demografski i ekonomski podaci (budžet za pravosuđe)

str. 7-11, od. 2 - pristup pravosuđu i svim sudovima

str. 11-20, od. 3 - organizacija sudskog sistema

str. 20-27, od. 4 - pravično suđenje

str. 27-35, od. 5 - karijere sudija i javnih tužilaca

str. 35-38, od. 6 - advokati
str. 39-40, od. 7 - ARS
str. 40-44, od. 8 - izvršenje sudskih odluka
str. 44-45, od. 9 - beležnici
str. 45-46, od. 10 - sudski tumači
str. 46-47, od. 11 - sudski veštaci
str. 47, od. 12 - predviđene reforme

6. Izveštaj Srbije CEPEJ-u o efikasnost i kvalitetu pravosuđa, podaci 2009.

Ovaj dokument predstavlja izveštaj koji je MPDU Srbije dostavilo za publikaciju CEPEJ a o evropskim pravosudnim sistemima, izdanje 2012. Ovaj dokument je pripremljen u standardnom formatu za evaluaciju evropskih pravosudnih sistema koju daje CEPEJ, a podnose ih sve zemlje učesnice. Taj format sadrži pitanja tipa „da/ne“ i pitanja o statističkim podacima na koja je MPDU dalo odgovore na osnovu podataka iz 2008. god. Date informacije ne obuhvataju Kosovo.

Sledeće oblasti su analizirane u izveštaju:

Odeljak 1: Demografski i ekonomski podaci. Opšti podaci o Srbiji i budžetski podaci u vezi sa srpskim pravosudnim sistemom. Podaci obuhvataju budžet za sudove (€ 195.863.391) i prihod od sudskih taksi (€ 83.533.573).

Odeljak 2: Pristup pravosuđu i svim sudovima obuhvata: (i) mogućnosti i korišćenje pravne pomoći (naznačujući da pravna pomoć postoji, ali nema podataka o ceni koštanja); (ii) prava korisnika i žrtava; i (iii) poverenje građana u pravosudni sistem (ukazujući da se samo povremene ankete sprovode među sudijama, tužiocima i građanima).

Odeljak 3: Organizacija sudskog sistema obuhvata informacije o: (i) radu sudova, sudija i osoblja, tužilaca i osoblja, sudskom budžetu i novim tehnologijama (podaci uključuju br. sudova - 138, br. sudija - 2.506, br. nesudijskog osoblja - 9.602, br. tužilaca - 689 i netužilačkog osoblja - 950); (ii) učinku i evaluaciji (odeljak ukazuje da postoji sistem za praćenje rešenosti predmeta. On pokazuje da su 4 osnovna pokazatelja učinka i kvaliteta: (1) novopridošli predmeti, (2) zatvoreni predmeti, (3) predmeti u toku i stari predmeti.

Odeljak 4: Pravično suđenje obuhvata informacije o upravljanje predmetima i vremenskom okviru postupka (pruža informacije o načinu upravljanja predmetima).

Odeljak 5: Karijere sudija i javnih tužilaca. Obuhvata informacije o stupanju u radni odnos, imenovanju i unapređenju, obuci, profesionalnoj praksi, disciplinskim postupcima (između ostalog, objašnjava da sudije bira Skupština na predlog VSS, daje podatke o neto sudijskim platama - neto godišnja početnička plata iznosi € 10.393).

Odeljak 6: Advokati. Obuhvata informacije o statusu profesije i obuci, praksi, standardima kvaliteta i disciplinskim postupcima.

Odeljak 7: Alternativno rešavanje sporova (ARS). Date su informacije o medijaciji (ukupno 423 predmeta rešeno preko Centra za medijaciju od marta 2007. god.).

Odeljak 8: Izvršenje sudskih odluka. Obuhvata informacije o: (i) izvršenju odluka u građanskoj materiji (izvršitelji nisu još uvedeni); (ii) efikasnosti usluga izvršenja (pored ostalih informacija, ključni problemi koja su identifikovani u oblasti izvršenja su: uopšte ne dođe do uspešnog izvršenja, prekomerno dugo traje postupak i nedovoljan je nadzor); i (iii) izvršenju odluka u krivičnoj materiji.

Odeljak 9: Beležnici (srpski pravosudni sistem nema beležnike).

Odeljak 12: Predviđene reforme. MPDU pruža detaljne informacije i objašnjenja o reformskim naporima koji su učinjeni u periodu izveštavanja. Ističe da je obavilo iscrpno istraživanje i izvršilo jedan broj analiza o trenutnoj situaciji i problemima u pravosuđu. Kao rezultat toga, MPDU je predložilo 28 novih nacrti zakona od kojih je Skupština usvojila 22. Deo ovog zakonodavnog paketa su i zakoni o reorganizaciji čitavog pravosudnog sistema, uključujući sistem sudova, njihova sedišta i nadležnost.

Vodič za relevantne informacije

str. 3-7, od. 1 - demografski i ekonomski podaci (budžet za pravosuđe)
str. 7-11, od. 2 - pristup pravosuđu i svim sudovima
str. 13-21, od. 3 - organizacija sudskog sistema
str. 21-27, od. 4 - pravično suđenje
str. 27-34, od. 5 - karijere sudija i javnih tužilaca
str. 34-37, od. 6 - advokati
str. 38-40, od. 7 - ARS
str. 40-45, od. 8 - izvršenje sudskih odluka
str. 45-46, od. 9 - beležnici
str. 47, od. 10 - sudski tumači
str. 48-52, od. 11 - funkcionisanje pravosuđa

Radovi koji analiziraju postupak izvršenja

7. Izvršenje u građanskim stvarima na Zapadnom Balkanu, pregled trenutne situacije i daljeg razvoja u različitim pravnim sistemima Zapadnog Balkana, Jos Uitdehaag, Eric Vincken, Albania, Tirana, 2011. godina

Ova publikacija analizira sisteme izvršenja u zakonodavstvima Zapadnog Balkana (Srbija, Bosna i Hercegovina, Albanija, Crna Gora, Hrvatska, BJR Makedonija, Kosovo) i prikazuje datu situaciju u pogledu izvršenja u decembru 2010. god.

Ključne informacije: Sve anketirane zemlje imaju zajedničko istorijsko nasleđe - socijalističku ekonomiju i isti politički kontekst - pristupanje EU (što zahteva usaglašavanje sa pravnim tekovinama EU (*acquis*) i uputstvima EU koja regulišu proces izvršenja). S obzirom na zajedničku osnovu, sve zemlje se susreću s istim problemima: (a) pravnim okvirom zasnovanim na socijalnim principima izvršenja koji štite i daju prednost dužniku omogućavajući mu da sprečava i odlaže postupak izvršenja; (b) izvršenje je organizovano u okviru sudova prve instance gde osoblje koje radi na poslovima izvršenja nije dovoljno prepoznato u sudskom sistemu; (c) postojeća kultura neplaćanja računa dok poverioci ne poseduju sistem naplate već se isključivo oslanjaju na sudove da obave sve aktivnosti; (d) slaba usluga koju pružaju pisarnice i poštanska služba predstavljaju prepreku za dostavljanje dokumenata; i (e) nedostatak prekogranične saradnje u izvršenju (postoji potreba za multilaterarnim sporazumima o priznavanju sudskih odluka).

Ova publikacija analizira predmete iz oblasti izvršenja podnete Evropskom sudu za ljudska prava (ESLjP) protiv zemalja Zapadnog Balkana (u predmetu Hornsby protiv države Grčke, ESLjP je potvrdio da se čl. 6 odnosi i na izvršenje). Na osnovu presuda ESLjP, propusti u izvršenju mogu predstavljati povredu čl. 6 i to kako zbog dužine postupka, tako i kao povreda prava na zaštitu svojine. Pred ESLjP su vođeni predmeti protiv Srbije. Deo tih predmeta je analizirao je pitanje da li su svi pravni lekovi prema zakonima Srbije iscrpljeni (videti predmet ETV Company protiv države Srbije, Felbab protiv države Srbije opisano u tački 8 IPA). U ovim predmetima, ESLjP je presudio da je predlagač dužan da iskoristi samo delotvorne pravne lekove u okviru pravnog sistema Srbije, a ne sve raspoložive pravne lekove kao što iznosi tužena strana (Srbija). Druga grupa predmeta pred ESLjP se odnosi na kašnjenje u izvršenju (Krivošev protiv države Srbije u kojem je presuđeno da „bez obzira da li se izvršenje vrši prema privatnom ili državnom sektoru, na državi je da preduzme sve neophodne korake da izvrši konačnu sudsku odluku, kao i da obezbedi delotvorno učešće čitavog svog aparata, a ukoliko u tome ne uspe, ne ispunjava odredbe čl. 6“). Takođe, ESLjP je razmatrao pitanje prekomernog broja pravnih lekova u pravnom sistemu Srbije (videti predmet Bulović protiv države Srbije koji je opisan u tački 8 IPA). Ovaj sud je presudio u predmetu Ilić protiv države Srbije da veliki broj zaostalih predmeta nije opravdanje za kašnjenje (videti Ilić protiv države Srbije, opisano u tački 8 IPA). Na kraju, u predmetima u vezi s naplatom od državnih dužnika - Kacapor i ostali protiv države Srbije i Grišević i ostali protiv države Srbije - ovaj Sud je presudio da je država odgovorna za dugove firmi koje su većinskom državnom vlasništvu.

Ova publikacija vrši pregled stanja izvršenja u Srbiji u decembru 2010. god, u vreme kada je sada važeći Zakon o izvršenju i obezbeđenju bio u nacrtu, a njegovo usvajanje u Skupštini se očekivalo u 2011. god. U vreme objavljivanja publikacije, na snazi je bio Zakon o izvršnom postupku iz 2004. god. i publikacija daje detaljan prikaz pravila i postupka izvršenja prema Zakonu o izvršnom postupku iz 2004. god.¹ Publikacija ocenjuje postupak izvršenja koje sprovodi Narodna banka Srbije (NBS) kao najefikasniji. NBS sprovodi izvršenje preko bankarskih računa transferom sredstava sa svih računa dužnika na račune poverioca. Takođe NBS zamrzava sve račune dužnika za bilo kakvo plaćanje ukoliko presuda na osnovu koje se sprovodi postupak izvršenja nije izvršena u potpunosti. Sistem je visoko automatizovan uz podršku IT i omogućava da pružanje dodatnih usluga predmetnim strankama (npr. izdavanje sertifikata). Loša strana ovog sistema je u tome što se on koristi samo za pravna lica.

Zaostali predmeti u sudovima, uključujući i stare predmete izvršenja, predstavljaju gorući problem. Sudije imaju ključnu ulogu u postupku izvršenja i uključeni su u svaku fazu tog postupka (publikacija postavlja pitanje da li je takva uključenost apsolutno neophodna). Publikacija ističe glavne novine koje se uvode tadašnjim nacrtom Zakona o izvršenju i obezbeđenju (Zakon o izvršenju i obezbeđenju iz 2011.). To je uvođenje privatnih izvršitelja i izmene u žalbenom postupku gde žalbe razmatra isti prvostepeni sud (a ne sud više instance, kao što je bilo prema Zakon o izvršnom postupku izvršenju iz 2004.). Ova izmena je uneta u nacrt zakona pošto je pravo na žalbu bilo najčešće zloupotrebljavano pravo od strane dužnika u cilju odlaganja postupka izvršenja. Publikacija zapaža da je potrebna dalja obuka, posebno za sudske službenike koji rade na

¹ Budući da je ovaj IPA pisan u vreme kada Zakon o izvršenju iz 2004. god. više nije bio na snazi, ovaj izveštaj neće dati sumarni prikazi Zakona o izvršenju iz 2004. god..

izvršenju i pruža detalje o pitanjima praćenja etičkih i disciplinskih standarda. Konačno, ona daje sumarni prikaz nalaza Projekta BES USAID-a koji je anketirao izvršitelje u 8 privrednih sudova u Srbiji. Nalazi ankete su označeni kao ključni problemi koje treba rešiti u toku reforme izvršenja u Srbiji. To su sledeći problemi: većina izvršitelja iznosi da je procenat uspešnosti izvršenja normalno od 10-20%. Jedan ispitanik je naveo da bi 3 pokušaja izvršenja bila idealna ali ih bude bar deset i to bez uspešnog izvršenja na kraju. Nijedan od izvršitelja nije rekao da bi se izvršenje moglo sprovesti u jednom pokušaju. Zaostali predmeti izazivaju zabrinutost; u nekim sudovima u Beogradu, po izvršitelju izvršitelji primaju i do 300 novih predmeta koji zahtevaju u toku meseca aktivnost u oblasti izvršenja. Sve te aktivnosti moraju se obavljati s minimumom infrastrukture (bez pomoćnika, uz nedostatak vozila, kompjutera, telefona i sa niskim platama).

Vodič za relevantne informacije

str. 45-49 - Srbija i ESLjP

str. 233-259 - poglavlje o Srbiji

8. Izvršenje na Zapadnom Balkanu i njegova kompatibilnost sa standardima ljudskih prava SE, J. Uitdehaag

Ovo je poglavlje rada Izvršenje i Izvršivost Tradicija i Reforma - C.H. van Rhee i A. Uzelac, Antwerpen: *Intersentia*, 2010, - prikazuje jedan broj predmeta ESLjP koji potiču iz zemalja Zapadnog Balkana. Analizirani predmeti se odnose na prekomerno trajanje izvršenja čime se krši pravo na pravično suđenje u razumnom roku i pravo na izvršenje sudske presude. Ovaj odeljak analizira tri predmeta iz Srbije pred ESLjP: (1) U predmetu EVT Company protiv države Srbije predlagač je bio obavešten da je postupak izvršenja ometen od strane nezadovoljnih zaposlenih i policije (koja je odbila da pruži podršku sudskim izvršiteljima). ESLjP je doneo odluku da država mora da preduzme sve neophodne korake da obezbedi izvršenje konačne sudske presude i da obezbedi puno učešće celokupnog aparata (uključujući i policiju). (2) U predmetu Felbab protiv države Srbije, ESLjP je odlučio u korist predlagača koji je tvrdio da prema domaćem pravu ne postoje delotvorni pravni lekovi u slučaju neizvršenje konačne mere kojom se daje pravo na pristup (predmet je bio u vezi sa decom). (3) U predmetu Bulovic protiv države Srbije, brojne žalbe u postupku izvršenja, neprimereno zakazivana ročišta i zastoj u postupku toliko su odložili izvršenje da je na kraju predlagač povukao predlog za izvršenje pošto je dug bio isplaćen od strane samog dužnika. ESLjP iznosi da odluka u korist predlagača u principu nije dovoljna da mu oduzme status žrtve. ESLjP smatra da država nije obeštetila predlagača za kašnjenje. Takođe, ESLjP je izneo mišljenje da hronično nagomilani stari predmeti nisu validan razlog za prekomerno zakašnjenje. Država je dužne da tako organizuje svoj pravosudni sistem da njihovi sudovi budu u stanju da ispune svoje dužnosti, uključujući i sprovođenje postupka u razumnom roku.

Ovo poglavlje zaključuje da su u svim analiziranim zemljama sledeći nedostaci pravosudnog sistema slični i da ih treba rešiti - (i) teškoće u primeni zakonskih propisa koji su zastareli, nedovoljno sveobuhvatni i neodgovarajući; (ii) teškoće u uspostavljanju ravnoteže između interesa dužnika i poverioca; (iii) preveliki broj pravnih lekova, što

vodi ka ponovnim suđenjima; (iv) nedostatak efikasnosti i delotvornosti organizacije sistema izvršenja; (v) nedovoljan budžet za sistem izvršenja; (vi) nedostatak profesionalizma, infrastrukture i obučenog osoblja; i (vii) davanje prioriteta državi ili državnim organima, što otežava izvršenje prema takvim dužnicima.

SIGMA Izveštaji

9. SIGMA, prioriteti, Srbija, maj 2013; i SIGMA, procena, Srbija, april 2013.

Ovaj izveštaj predlaže prioritete reformske ciljeve koje treba postići do 2020. god. i relevantne pod-ciljeve i utvrđuje prioritete aktivnosti za period 1-2 godine, 3-5 i preko 5 god.

Najbitnije: izveštaj SIGMA određuje 5 prioriteta ciljeva koje treba postići do 2020.god. među kojima se na reformu pravosuđa gleda kao na srodni cilj reforme javne uprave. Da bi se obezbjedilo da se jasne upravne procedure primenjuju, nudeći pravnu sigurnost građanima i privredi, novi Zakon o opštem upravnom postupku (ZOUP), u skladu s principima EU i dobrom praksom, treba da bude usvojen u narednih 1-2 god. MPDU treba da pripremi akcione planove za implementaciju koji će omogućiti dobru primenu ZOUP-a u upravi i pravosuđu. Cilj koji se treba ostvariti u periodu od 3-5 god. jeste da je potrebno uskladiti sudsku kontrolu upravnih akata sa principima i praksom EU putem izmena Zakona o upravnim sporovima.

Analitički radovi – IMG

10. Analiza vaspitnih naloga i alternativnih sankcija, Primena u Srbiji, Pregled postojećih resursa lokalnih samouprava u implementaciji vaspitnih naloga i alternativnih sankcija Nadežda Satarić i Dragan Obradović , Beograd, Maj 2012

Cilj ove studije jeste da identifikuje postojeće ljudske resurse za razvoj procedura i standarda za implementaciju vaspitnih naloga i alternativnih sankcija kao i da sakupi informacije o mehanizmima i iskustvima i dobrim primerima iz prakse koje će služiti kao osnov za adekvatnu primenu. Studija je izrađena na osnovu pregleda postojećih radova, istraživanja dobrih primera iz prakse i putem intervju sa predstavnicima institucija koje deluju u oblasti pravosuđa i socijalnog rada u 10 gradova/lokalnih samouprava.

Najvažnije informacije: Pregled postojećih radova je bio izrađen da bi se identifikovali sudovi i javna tužilaštva koje su do sada primenjivali vaspitne naloge i alternativne sankcije. U toku pregleda je uočena velika neusaglašenosti podataka, statistika u oba sektora – pravosuđu i centrima za socijalni rad nisu u skladu sa zakonom.

Analiza je pokazala da se lica koja rade u pravosuđu posebno ne obučavaju za primenu vaspitnih naloga i alternativnih sankcija dok se predstavnici Centara za socijalni rad i predstavnici građanskih udruženja nisu imali jedinstvenu obuku za primenu vaspitnih naloga i alternativnih sankcija. Predstavnici preduzeća za obavljanje komunalnih delatnosti i javne institucije gde se vaspitni nalozi i alternativne sankcije izvršavaju nisu uopšte obučeni u oblasti krivičnopravne zaštite maloletnih lica. Najveći deo ponudene obuke ne uključuje predstavnike svih ključnih institucija u oblasti krivičnopravne zaštite maloletnih lica na lokalnom nivou.

Studija daje primere nejasne uloge predstavnika Centra za socijalni rad kao i različitu praksu u različitim fazama izvršenja vaspitnih naloga i alternativnih sankcija. Nadležnost

različitih tela u izvršenju vaspitnih naloga izazivaju probleme u koordinaciji između stručnih lica u ovoj oblasti. Ovo pitanje se dodatno komplikuje jer ne postoje jasni dogovori na lokalnom nivou između predstavnika pravosudnih funkcija, Centra za socijalni rad i organizacija kod kojih se izvršavaju vaspitni nalozi i alternativne sankcije. Izvršenje vaspitnih naloga je ograničeno. U praksi mera koja se najčešće primenjuje je uključivanje, bez naknade, u rad humanitarnih organizacija ili poslove socijalnog, lokalnog ili ekološkog sadržaja. Podvrgavanje odgovarajućem ispitivanju i odvikavanju od zavisnosti izazvane upotrebom alkoholnih pica ili opojnih droga kao i uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi ili savetovalištu se ne može primeniti zato što ne postoje ugovori između pravosudnog sistema i sistema zdravstvene zaštite. Takođe, pitanje finansiranja je problem – troškove krivičnih sankcija treba da snosi budžet. Međutim vaspitni nalog nije krivična sankcija stoga ostaje nejasno kako će njeno izvršenje biti finansirano.

Vodič za relevantne informacije

str. 7-15 pregled postojećih radova za 2008 – 2009

str. 15-31 izveštaj sa sastanaka sa predstavnicima pravosuđa

str. 31-40 izveštaj sa sastanaka sa predstavnicima Centra za socijalni rad

str. 40-45 izveštaj sa sastanaka sa predstavnicima udruženja građana i javnih institucija (centar za gerontologiju javna komunalna preduzeća)

Ključne strategije iz oblasti pravosuđa

Nacionalna strategija reforme pravosuđa i Akcioni plan za njeno sprovođenje su pregledani u sklopu IPA. Duge strategije koje su u vezi sa reformom pravosuđa ali nisu ključne-strategije su uključene u referentnu listu IPA.

11. Nacionalna strategija reforme pravosuđa za period 2013-2018, 1. juli 2013, Srbija

Cilj Strategije je da poboljšanje kvaliteta i efikasnosti pravde, jačanje nezavisnosti i odgovornost pravosuđa, u cilju jačanja vladavine prava, demokratije, pravne sigurnosti, približavanja pravde građanima i vraćanja poverenja u pravosudni sistem. Strategija zasniva plan reforme na sledećim ključnim načelima: nezavisnost, nepristrasnost i kvalitet pravde, stručnost, odgovornost, efikasnost. Ona detaljno definiše pravce u kojima reforma treba da se kreće kako bi se postigli ključna načela.

U daljem tekstu je dat sumarni prikaz strateških ciljeva/strateških smernica postavljenih za postizanje načela određenih Strategijom. Za svaki od strateških ciljeva/strateških smernica razrađene su mere i aktivnosti definisane Akcionim planom (opisano u tački 12 IPA).

Nezavisnost se postiže putem aktivnosti namenjenih za snaženje VSS i DST. To će se izvršiti preciznim definisanjem nadležnosti VSS i DST, unapređenjem njihovih internih procesa i pripremom potrebnih ustavnih izmena. Upravljanje budžetom treba u potpunosti da bude preneto na pravosuđe. Kapaciteti VSS i DST da preuzmu upravljanje

pravosudnim bužetom treba da se ojačaju, ali je potrebno jasno razdvajanje budžetske odgovornosti između VSS, MPDU i DST. PA treba da postane polazna stepenica za ulazak u pravosudnu profesiju, a upravljanje ljudskim resursima treba da se unapredi postavljanjem jasnog sistema ocenjivanja. Položaj prekršajnih sudova treba poboljšati.

Nepriistrasnost i kvalitet pravde treba poboljšati kroz donošenje i praćenje implementacije etičkog kodeksa i planova integriteta i omogućavanjem korisnika sudova da prijave nepravilnosti. Treba poboljšati zakone koji se bave sukobom interesa. Reformske napore treba usredsrediti na jačanje kapaciteta institucija koje štite pravo svojine u Republici Srbiji. U pogledu pristupa pravosuđu, treba adekvatno definisati pravni okvir koji reguliše BPP. Radi omogućavanja ciljane pravne pomoći, treba odrediti posebne kriterijume za identifikovanje siromašnih. Treba više insistirati na alternativnim načinima razrešenja sporova. Treba podići svest korisnika sudova o pravu na sudskog tumača. Potrebna je dosledna primena precedenata, dalje poboljšanje i izmena pravnog okvira radi usklađivanja s pravnim tekovinama EU (*acquis*) i međunarodnim standardima. Međutim, ove izmene ne bi trebalo da stvore potrebu da se pravni okvir rada i dalje često menja. Treba obezbediti pristup javnosti bazama podataka o zakonodavstvu, sudskim presudama, sudskim evidencijama i postupcima (istovremeno obezbediti poverljivost određenih dokumenata). Potrebna je veća i proaktivna interakcija s građanima putem ustanovljavanja usluga za pomoć žrtvama i svedocima.

Stručnost treba unaprediti kroz stalnu obuku pri PA koje obuke će biti obavezne. PA treba da bude polazna stepenica za pravosudnu profesiju, a početna obuka i mehanizmi evaluacije na PA moraju se unaprediti. Sudijsko osoblje - stručni saradnici i administrativno osoblje u sudovima i tužilaštvima treba da prođu kroz adekvatnu obuku. Treba ustanoviti sistem obuke za izvršitelje, beležnike i medijatore. Postupak za prijem sudskih veštaka i tumača treba revidirati i preispitati. Treba početi s reformom pravnih fakulteta i pravosudnog ispita. Treba osnažiti kapacitete PA.

Odgovornost treba ojačati putem implementacije jasnih standarda za evaluaciju sudija u smislu učinka i etike. Građanska odgovornost i interni disciplinski postupci treba da postoje i da se primenjuju u slučaju nepravilnosti. Pravila koja obezbeđuju odgovornost treba da se primenjuju na sve, uključujući i članove VSS, SDT, kao i izvršitelje, beležnike, veštake, sudske tumače, medijatore i administrativno osoblje. Da bi se omogućila ocena učinka, treba uspostaviti sistem prikupljanja i procesuiranja podataka. Treba organizovati jedinstven sistem za prikupljanje i razmatranje pritužbi građana, a postojeće mehanizme unaprediti putem jasne i transparentne definicije disciplinske odgovornosti.

Kako bi se unapredila efikasnost pravosuđa, treba ustanoviti sistem jednakog broja predmeta po svakom sudiji i okončati reintegraciju ponovo postavljenih sudija. To će izjednačiti opterećenost sudija i tužilaca. Pravni okvir treba da omogući horizontalni premeštaj sudija među sudovima uz odgovarajuću naknadu i zasnovanosti na Ustavu. Mreža sudova treba da se usaglasi s Briselskim sporazumom. Periodičnu analizu efikasnosti nove mreže sudova treba izvršiti kako bi se omogućilo prilagođavanje potrebama. Potrebno je dalje poboljšanje sudske administracije. Potrebno je razviti proces investiranja u infrastrukturu na osnovu stepena prioriteta. Treba organizovati jedno IT telo za rukovođenje „E-pravosuđem“, a pravosuđe treba da ima neprekidnu IT podršku, dok se kapaciteti i infrastruktura IT moraju razvijati. Usluge u oblasti pravosuđa treba da budu dostupni na internetu za široku javnost, uz mali broj izuzetaka koji će biti

ustanovljeni iz jasnih i opravdanih razloga. Potrebno je učiniti dalje značajne napore za smanjenje broja starih predmeta. Treba sačiniti program za smanjenje broja zaostalih predmeta na osnovu prioriteta predmeta. Koristiti uprošćene procesne forme (kao što je ARS) kad god je to pravno moguće. Treba promeniti pravni okvir kako bi se skratilo vreme suđenja. Potrebne su investicije u infrastrukturu kako bi se razrešilo pitanje nedostatka sudnica i prostora u tužilaštvima i tako omogućiti veći broj suđenja po sudu. Treba ustanoviti odgovornost za zloupotrebu prava u postupku i za namerno produžavanje vremena suđenja. Beležnike treba uvesti u pravni sistem. Izvršenje treba osnažiti većim korišćenjem privatnih izvršitelja. Posebna strategija je pripremljena za oblast izvršenja krivičnih sankcija.

Ova strategija ocenjuje dostignuća prethodne strategije reforme pravosuđa i daje sveobuhvatnu analizu ranijih i sadašnjih reformskih napora i status svake od aktivnosti. Strategija prepoznaje sledeća pitanja kao najhitnija i goruća u srpskom pravosuđu: (i) reintegracija sudija i tužilaca u pravosudni sistem Srbije² i preispitivanje mreže u pravosuđu (ii) smanjenje broja starih predmeta; (iii) rešavanje predmeta u razumnom vremenskom okviru; (iv) poboljšanje položaja VSS i DST i zakonodavne izmene koje bi osigurale odgovornost i nadležnost ova dva tela; (v) ujednačenost sudske prakse; i (vi) uspostavljanje jedinstvenog sistema „E-pravosuđa“.

Vodič za relevantne informacije

str. 2 - cilj strategije

str. 2-5 - ključni principi i prioriteti

str. 5 - akcioni plan

str. 5-8 - reformski napori

str. str. 8-25 - analiza rezultata reforme pravosuđa do danas u poređenju sa slabostima i reformskim aktivnostima u strategiji od 2006. god.

str. 25-43 - organizacija strategije

str. 43 - MPDU i Strategija

str. 44-48 - standardi rezultata aktivnosti

12. Akcioni plan za sprovođenje NSRP za period 2013-2018

Akcioni plan obuhvata period od 2013.-2018. god i donet je da bi omogućio implementaciju Nacionalne strategije za reformu pravosuđa (opisano u tački 11 IPA). Akcioni plan će se razmatrati i revidirati svake godine na osnovu učinjenog napretka. Akcioni plan prikazuje reformske aktivnosti na sledeći način: postavlja strateške principe koji se dalje razvijaju → strateški ciljevi → strateške smernice → mere, aktivnosti, rokovi, nosilac mere, izvor finansiranja. Za svaki strateški cilj, ona postavlja indikatore i metode za verifikaciju indikatora. Niže je dat sumarni prikaz aktivnosti koje treba da se sprovedu u okviru svakog od principa:

Nezavisnost pravosuđa treba poboljšati putem: (i) revidiranja i donošenja novih zakona i podzakonskih akata, uključujući i propremne aktivnosti za izmenu Ustava. Sledeći akti

² Ovo se odnosi na sudije i tužioce koji nisu bili reizabrani na svoja mesta posle reizbornog procesa 2009./2010. god, ali koji su vraćeni na svoja mesta odlukom Ustavnog suda 2012. god.

treba da se donesu ili budu revidirani: Ustav, Zakon o VSS, Zakon o DST, Zakon o sudijama, Zakon o javnim tužiocima, Pravilnici o radu VSS i DST, podzakonski akti o kriterijumima za evaluaciju i unapređenje sudija i tužilaca; (ii) omogućavanja da pravosudnim budžetom upravlja pravosuđe - VSS i DST. VSS i DST treba da učestvuju u pripremi budžeta za 2014. god; kapaciteti VSS i DST za upravljanje budžetom treba da se osnaže (naročito u vezi s finansijskim planiranjem i metodologijom); (iii) obezbeđivanja da pravosuđe upravlja ostalim pravosudnim pitanjima. Posebno je potrebna izmena zakonskih propisa kako bi se obezbedilo da VSS vrši nadzor nad implementacijom sudskog poslovnika i da DST vrši nadzor nad implementacijom administrativnog pravilnika javnih tužilaštava. Takođe, VSS i DST treba da upravljaju imovinom sudova i tužilaštava i da rešavaju infrastruktura pitanja. VSS i DST treba da osnaže i/ili oforme odeljenja za: strateško planiranje i analizu, za nadzor nad radom sudova/tužilaštava; i (iv) drugih aktivnosti potrebnih za obezbeđivanje nezavisnosti pravosuđa, kao što su: osnivanje radnih grupa za praćenje uticaja izmene zakona, promovisanje pravosudne profesije na pravnim fakultetima, poboljšanje/pojašnjenje statusa sudija porotnika, stručnih saradnika u sudu i tužilaštvima, kao i prekršajnih sudija.

U vezi s nepriistrasnošću i kvalitetom pravde - (i) nove zakone i podzakonska akta treba doneti ili izmeniti u sledećim oblastima: praćenje planova integriteta - Zakon o Agenciji za antikorupciju treba da se izmeni, akcioni plan, plan integriteta i upitnik treba da se sastavi, da se donese novi kodeks profesionalne etike u pravosuđu; sukob interesa - treba da se izmene Zakon o sudijama, Zakon o javnim tužiocima, ZKP, Zakon o Agenciji za antikorupciju, Zakon o državnim službenicima; zastupanje vlasničkih interesa Republike Srbije - treba doneti zakon i podzakonska akta o javnom pravobranilaštvu; pravo na slučajnog (prirodnog) sudiju - izmeniti Zakon o sudijama i Sudski poslovník; pravna pomoć - doneti zakone i podzakonska akta o pravnoj pomoći, izmeniti ZKP i Zakon o medijaciji i analizirati druge zakonske propise koji regulišu pristup pravosuđu za marginalizovane grupe; usaglašavanje srpskih pravosudnih zakona s pravnim tekovinama EU (*acquis*) i međunarodnim standardima - analizirati postojeći pravni okvir i izmeniti Zakon o sudijama, Zakon o mreži sudova i tužilaštava, Zakon o javnim tužiocima, ZPP, ZKP, Zakon o javnim beležnicima, Zakon o organizaciji sudova, KZ, Zakon o medijaciji, Zakon o uslovnom otpustu, Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, Zakon o prekršajima, Zakon o pravnoj pomoći, Zakon o međunarodnoj saradnji u krivičnim stvarima, Zakon o privrednim prestupima, Zakon o pravosudnom ispitu, Zakon o PA, Zakon o vanparničnom postupku, Zakon o zaštiti ličnih podataka, Zakon o tajnosti podataka, Zakon o VSS, Zakon o DST, Građanski zakonik, Zakon o međunarodnom privatnom pravu, Zakon o javnom pravobraniocu, Zakon o svojini, Zakon o službenoj upotrebi jezika i pisma, Zakon o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela; ujednačenost sudske prakse - izmena Zakona o organizaciji sudova i Sudskog poslovnika i analiza procesnih zakona; ustanovljavanje državnih tela za pružanje podrške žrtvama i svedocima - izmene Zakona o organizaciji sudova i Sudskog poslovnika i Zakona o javnim tužilaštvima; (ii) treba podići kapacitete - motivisanjem najboljih studenata da rade u pravosuđu (kroz organizovanje volontiranja i ponudom većih plata), regulisanjem statusa stručnih saradnika i pripravnika u sudovima i tužilaštvima, poboljšanjem položaja sudija-porotnika i prekršajnih sudija i uvođenjem obuke o etičkim standardima; (iii) integritet treba osnažiti putem donošenja i praćenja standarda integriteta, omogućavanjem korisnicima suda da prijave nepravilnosti, jasnim definisanjem koja pitanja nisu otvorena

za javnost, obezbeđivanjem korisnicima sudova da imaju internet pristup podacima koji nisu poverljivi, anketama, itd.

Aktivnosti koje poboljšavaju stručnost obuhvataju: (i) uvođenje kriterijuma za evaluaciju sudija i tužilaca (kroz amandmane Zakona o sudijama i Zakona o javnim tužiocima i odnosne podzakonske akte); (ii) jačanje početne i dalje obuke. Ovo zahteva izmene Zakona o sudijama i Zakona o javnim tužiocima kako bi početna obuka postala obavezni uslov za stupanje u pravnu profesiju i da redovna dalja obuka bude obavezna. Program obuke treba se poboljša uvođenjem programa praktičnih veština, kurseva za: sastavljanje pravnih pismena, o etici, sudskoj praksi, pravu EU, itd, a specijalne grupe treba organizovati za sudske menadžere; (iii) kapaciteti stručnih saradnika u sudu i tužilaštvu, pripravnika, volontera, pomoćnika i administrativnog osoblja treba da se poboljšaju putem početne obuke, pažljivim praćenjem njihovog rada i postavljanjem standarda za evaluaciju; (iv) početna i stalna obuka za izvršitelje, javne beležnike i medijatore treba da se organizuje; (v) treba poboljšati postupak za angažovanje sudskih tumača i veštaka; (vi) kapacitete pravnih fakulteta treba ojačati kroz intenzivniju saradnju s Advokatskom komorom, sudovima, tužilaštvima, kroz analizu programa studija, kroz dodatnu analizu sadržine pravosudnog ispita.

Odgovornost treba da se unapredi putem: (i) određivanja jasnih standarda za evaluaciju sudija i javnih tužilaca i redovnog i vanrednog sprovođenja te evaluacije, organizovanja redovnog izveštavanja o rezultatima rada i uspostavljanja centralizovane baze podataka tih izveštaja; (ii) uvođenja disciplinske odgovornosti za sudije, tužioce i zamenike tužilaca. Ovo zahteva zakonske izmene (Zakon o sudijama, Zakon o javnim tužiocima, uz donošenje potrebnih podzakonskih akata i etičkih kodeksa), obuku disciplinskih organa, striktnu primenu disciplinskog postupka uz redovnu analizu rezultata; (iii) uvođenje građanske odgovornosti sudija i javnih tužilaca kroz izmene Zakona o sudijama i Zakona o javnim tužiocima; (iv) uvođenja, jačanja i unapređenja mehanizama koji obezbeđuju odgovornost sledećih profesionalnih lica: članova VSS i DST (kroz izmene Zakona o VSS i Zakona o DST, donošenje etičkih kodeksa), izvršitelja (donošenjem odnosnih podzakonskih akata, osnivanjem jedinica koje će pratiti i primenjivati disciplinsku odgovornost), javnih beležnika (donošenjem etičkih kodeksa, podizanjem kapaciteta MPDU, davanje relevantnih ovlašćenja Komori beležnika), sudskih veštaka, tumača, medijatora, saradnika i pripravnika u sudu i tužilaštvu, administrativnog i ostalog sudskog osoblja; (v) razvijanja jedinstvenog sistema za prijem i procesuiranje pritužbi u vezi s radom pravosuđa i putem poboljšanja ostalih mehanizama za obezbeđivanje odgovornosti pravosuđa.

Za poboljšanje efikasnosti pravosuđa: (i) potrebno je uspostaviti novu mrežu sudova. To zahteva donošenje novog Zakona o mreži sudova, analizu raspoređivanja sudija u mreži sudova i uspostavljanje sistema za ocenu težine/složenosti predmeta, što će izbalansirati broj predmeta po sudiji, uvođenje dvostepenih upravnih sudova (kroz amandmane na Zakon o upravnim sporovima), revidiranje procesa u MPDU, snaženje sudske administracije kroz proučavanje potreba pravosuđa i donošenje investicionog plana (biće potrebna baza podataka o investicionim potrebama, uz redovno podnošenje izveštaja); (ii) treba razviti sistem „E-pravosuđa“ (aktivnosti treba odrediti u IT strategiji); (iii) razrešenje problema zaostalih predmeta i skraćivanje dužine trajanja suđenja. To zahteva širu primenu pojednostavljenih procesnih formi putem podizanja svesti javnosti o njihovoj primeni i obuke sudija, izmenu zakona radi skraćivanja vremena suđenja (ZKP,

ZPP, itd.), rasterećenje sudija na račun administrativnog osoblja (analiza postojećih poslova i zadataka, obuka administrativnog osoblja), analiza potreba i investiranje u sudnice i prostor tužilaštava kako bi se omogućilo više suđenja po sudu, analiza postojećeg pravnog okvira u cilju minimiziranja mogućnosti za zloupotrebu procesnih prava u nameri odugovlačenja postupka; (iv) uvođenje sistema javnih beležnika kroz amandmane na Zakon o javnim beležnicima i donošenje odnosnih podzakonskih akata, osnivanje Komore javnih beležnika, izmena odgovarajućih zakona kako bi se obezbedilo izvršenje notarski obrađenih akata; (v) obezbeđivanje izvršnosti sudskih odluka time što će se ustanoviti sudija sudije za izvršenje sankcija, razdvajanje nadležnosti MPDU i sudskih izvršitelja, unapređenje zatvorske strukture kako bi se poboljšali uslovi i poštovala ljudska prava, povećana primena alternativnih sankcija, itd; (vi) dalje unapređenje međunarodne saradnje).

Vodič za relevantne informacije

str. 1-6 - aktivnosti na strateškim principima nezavisnosti
str. 6-17 - aktivnosti na strateškim principima nepristrasnosti i kvaliteta pravde
str. 17-24 - aktivnosti na strateškim principima stručnosti
str. 24-31 - aktivnosti na strateškim principima odgovornosti
str. 31-42 - aktivnosti na strateškim principima efikasnosti

Godišnji izveštaji

IPA uključuje opis dostupnih godišnjih izveštaja koji su sastavile institucije relevante za FAP i to godišnje izveštaje: Vrhovnog kasacionog suda, Republičkog javnog tužilaštva, Vrhovnog Saveta Sudstva i Zaštitnika građana Republike Srbije

Godišnji izveštaji Vrhovnog kasacionog suda

13. Godišnji izveštaj o radu Sudova 2012, Vrhovni kasacioni sud

Godišnji izveštaj o radu Suda obuhvata period od 1. januara 2012. do 31 decembra 2013. godine. On pruža detaljne statističke podatke o radu sudova odvojeno za: (i) Vrhovni kasacioni sud (VKS), uključujući: ukupne podatke VKS, podatke po svakom odeljenju VKS (građansko, krivično, upravno), informacije i podatke o ostalim aktivnostima VKS (obuke, seminari, konferencije, skupovi organizovani za i od strane sudija i sudskog osoblja, izveštaji s opšte sednice suda, pravosudna administracija - procesuiranje pritužbi na rad sudova, međunarodna saradnja, postupanje po zahtevima za pristup javnim informacijama; (ii) ukupni podaci Apelacionog suda, podaci za svaku pravnu oblast; (iii) ukupni podaci viših sudova, podaci za svaku pravnu oblast; (iv) ukupni podaci osnovnih sudova, podaci za svaku pravnu oblast (građanska parnica, radno pravo, izvršenje, nasledno pravo, krivično pravo); (v) Upravni sud; (vi) Apelacioni privredni sud; (vii) ukupni podaci privrednih sudova, podaci o privrednim prestupima, parnici, vanparničnom

postupku, stečajnom postupku, platnim nalogima (viii) Viši prekršajni sud; i (ix) prekršajni sudovi.

Ukupna statistika pokazuje da su sudovi da rešavali tekuće predmete, ali i rešili jedan deo zaostalih predmeta. Godine 2012, bilo je 5.315.547 predmeta u radu od čega je primljeno 1.969.270 predmeta, a rešeno 2.156.958 predmeta, ostavljajući 3.158.400 predmeta kao zaostali predmeti. Međutim, s obzirom na priliv predmeta, čini se da su sudovi bili manje efikasni 2012. god. u poređenju sa 2011. god. To se može objasniti većim opterećenjem poslom koji nije vezan za obradu predmeta, kao što je intenziviran nadzor nad sudovima niže instance i intenzivno učešće u radnim grupama za donošenje novih zakona.

Broj starih nerešenih predmeta se povećao 2012. god u poređenju s istim brojem 2011. god za nekih 18%. Broj ovih predmeta je najveći u osnovnim sudovima, a pošto je za neke od osnovnih sudova donet program smanjenja broja starih predmeta, može se oceniti da ti programi nisu bili delotvorni. Neravnomerno dodeljivanje predmeta po sudiji je i dalje gorući problem; prosečan broj novih predmeta po sudiji se kreće od 31,11 do 178,19. Prvi i Drugi osnovni sud u Beogradu imaju najveći priliv predmeta - 30,8% od ukupnog priliva predmeta u zemlji. Apelacioni sud u Beogradu je sud druge instance sa najvećim brojem predmeta. Iako su to najbrži sudovi u rešavanju predmeta, oni su istovremeno najmanje efikasni s obzirom na obim posla, broj građana i teritoriju koju pokrivaju. Preporuka je da se uvedu novi sudovi i sudije na ovoj teritoriji kako bi građani bili adekvatno obsluženi. Sve u svemu, statistički podaci ukazuju da mrežu sudova treba adekvatno revidirati.

Vodič za relevantne informacije

str. 1 - ukupni podaci
str. 1-21 - podaci VKS
str. 21-26 - Apelacioni sud
str. 26-31 - Viši sudovi
str. 31-39 - Osnovni
str. 39-41 - Upravni sudovi
str. 41-42 - Privredni apelacioni sud
str. 42-46 - Privredni sudovi
str. 46-48 - Viši prekršajni sud
str. 48-55 - Prekršajni sudovi
str. 55-57 - zaključak izveštaja

14. Godišnji izveštaj o radu Sudova 2011, Vrhovni kasacioni sud

Godišnji izveštaj o radu Suda pruža detaljne statističke podatke o radu sudova odvojeno za: (i) Vrhovni kasacioni sud, uključujući: ukupne podatke VKS, podatke po svakom odeljenju VKS (građansko, krivično), informacije i podatke o ostalim aktivnostima VKS (obuke, seminari, konferencije, skupovi organizovani za i od strane sudija i sudskog osoblja, izveštaji s opšte sednice suda, pravosudna administracija - interni sastanci, sastanci s predstavnicima sudova nižeg stepena, procesuiranje pritužbi na rad sudova, analiza zapisnika o nadzoru nad nižim sudovima, saradnja s drugim institucijama,

međunarodna saradnja, postupanje po zahtevima za pristup javnim informacijama, komunikacija s javnošću); (ii) ukupni podaci Apelacionog suda, podaci za svaku pravnu oblast; (iii) ukupni podaci viših sudova, podaci za svaku pravnu oblast; (iv) ukupni podaci osnovnih sudova, podaci za svaku pravnu oblast (građansko, radno pravo, izvršenje, nasleđivanje, zemljišnoknjižno, krivično pravo); (v) Upravni sud; (vi) Apelacioni privredni sud; (vii) ukupni podaci privrednih sudova, podaci o privrednim prestupima, parnici, vanparničnom postupku, nelikvidnosti, izvršenju; (viii) Viši prekršajni sud; i (ix) prekršajni sudovi.

Ukupna statistika pokazuje da su sudovi rešili tekuće predmete, ali i da su rešili deo zaostalih predmeta. Godine 2011, bilo je 5.994.945 predmeta u radu od čega je primljeno 2.653.347 predmeta, a rešeno 2.653.347 predmeta, ostavljajući 3.341.598 predmeta kao zaostale. To pokazuje da su sudovi bili u stanju da završe 44,26% svih predmeta. Broj starih nerešenih predmeta ostaje na oko 1,5 milion, što čini da je br. starih predmeta oko 25% ukupnog br. predmeta. Osnovni sudovi imaju najveći br. starih predmeta (32,9%), od čega je 4% predmeta starijih od 10 god. Neravnomerno raspoređivanje predmeta po sudiji je goruće pitanje - prosečan br. novo primljenih predmeta po sudiji kreće se od 25,34 do 210,67. Prvi i Drugi osnovni sud u Beogradu imaju najveći priliv predmeta. Preporučuje se da se uvedu novi sudovi i sudije na ovoj teritoriji kako bi ona bila adekvatno obslužena. Istovremeno, neki sudovi i sudske jedinice imaju vrlo mali priliv predmeta, što dovodi do pitanja njihove opravdanosti. Preporuka za dalju reformu pravosuđa je adekvatna revizija mreže sudova, jačanje efikasnosti sudova kroz afirmaciju i širu primenu alternativnih načina za rešavanje sporova, uvođenje beležnika i izvršitelja. Rad na automatizaciji procesuiranja predmeta i korišćenje IT je inteziviran (SAPS sistem u Upravnom odeljenju VKS-a i apelacionim sudovima) i treba ga dalje razvijati i jačati.

Vodič za relevantne informacije

str. 1 - ukupni podaci

str. 1-27 - podaci VKS

str. 27-32 - podaci Apelacionog suda

str. 32-37 - podaci Viših sudova

str. 37-43 - podaci Osnovnog suda

str. 43-45 - podaci Upravnih sudova

str. 45 - Privredni apelacioni sud

str. 45-48 - podaci Privrednih sudova

str. 48-50 - podaci Višeg prekršajnog suda

str. 50-55 - podaci Prekršajnih sudova

str. 56-65 - zaključak izveštaja s dodatnim uporednim podacima

15. Godišnji izveštaj o radu Suda 2010, Vrhovni kasacioni sud

Godišnji izveštaj o radu Suda pruža detaljne statističke podatke o radu sudova odvojeno za: (i) Vrhovni kasacioni sud, uključujući: ukupne podatke VKS, podatke po svakom odeljenju VKS, informacije i podatke o ostalim aktivnostima VKS (obuke, seminari, konferencije, skupovi organizovani za i od strane sudija i sudskog osoblja, izveštaji s opšte sednice suda, učešće u radnim grupama za izradu zakona, pravosudna

administracija - interni sastanci, sastanci s predstavnicima sudova nižeg stepena, procesuiranje pritužbi na rad sudova, saradnja s drugim institucijama, međunarodna saradnja, postupanje po zahtevima za pristup javnim informacijama, komunikacija s javnošću; (ii) ukupni podaci Apelacionog suda, podaci po svakom sudu, podaci po sudu i za svaku pravnu oblast, podaci po sudu i sudiji, , br. preinačenih odluka; (iii) ukupni podaci Viših sudova, podaci po svakom sudu, podaci po sudu i za svaku pravnu oblast, podaci po sudu i sudiji, br. preinačenih odluka, detaljna komparativna statistika koja rangira sudove na osnovu različitih kriterijuma (prosečan br. predmeta po sudiji, br. primljenih predmeta, itd), statistika za specijalno odeljenje Višeg suda za organizovani kriminal i ratne zločine; (iv) podaci Osnovnih sudova po svakom sudu, podaci po sudu i za svaku pravnu oblast, podaci po sudu i sudiji, br. preinačenih odluka, detaljna komparativna statistika koja rangira sudove na osnovu različitih kriterijuma (prosečan br. predmeta po sudiji, br. primljenih predmeta, itd), statistika za sve sudske jedinice zajedno s informacijama o troškovima i problemima sudskih jedinica; (v) ukupni podaci privrednih sudova po svakom sudu, podaci po sudu i za svaku pravnu oblast, podaci po sudu i sudiji (o privrednim prestupima, parnici, vanparnici, nelikvidnosti, izvršenju), rangiranje privrednih sudova na osnovu različitih kriterijuma (br. rešenih predmeta po sudiji i po oblasti prava, itd.); (vi) Apelacioni privredni sud; (vii) Viši prekršajni sud, podaci po sudskoj jedinici, podaci po oblasti prava; (viii) ukupni podaci prekršajnih sudova, podaci po sudu, podaci po sudu i sudiji; i (ix)Upravni sud.

Statistički podaci pokazuju da nova mreža sudova nije bila u stanju da reši neravnomerno raspoređivanje predmeta po sudiji. U sadašnjoj mreži sudova, sudija koji ima najveći broj predmeta dobija osam puta više novih predmeta u poređenju sa sudijom koji ima najmanji broj predmeta. Prvi i Drugi osnovni sud u Beogradu imaju najveći broj predmeta van svih kriterijuma. Bitno je da se uvedu novi sudovi i sudije na ovoj teritoriji kako bi ta teritorija bila adekvatno obslužena. Istovremeno, neke sudske jedinice imaju vrlo mali priliv predmeta, te treba ispitati da li je njihovo postojanje opravdano i ekonomično. Preporuka za dalju reformu pravosuđa je: adekvatna revizija mreže sudova, adekvatna obuka sudija na PA uz adekvatnu reviziju programa PA, uvođenje mehanizama za evaluaciju sudija. Rad na automatizaciji procesuiranja predmeta i korišćenje IT je potrebno naročito u prekršajnim sudovima.

Vodič za relevantne informacije

str. 3-4 - ukupni podaci
str. 6-15 - podaci VKS
str. 15-26 - podaci Apelacionog suda
str. 26-116 - podaci viših sudova
str. 116-246 - podaci osnovnih
str. 246-258 - podaci Privrednih sudova
str. 258-260 - podaci Privrednog apelacionog suda
str. 261-263 - podaci Višeg prekršajnog suda
str. 264-277 - podaci prekršajnih sudova
str. 277-279 - podaci Upravnog suda
str. 280-282 - zaključak izveštaja

Godišnji izveštaji Republičkog javnog tužilaštva

16. Rad javnog tužilaštava na suszijanju kriminaliteta i zaštiti ustavnosti i zakonitosti 2011. god, Republičko javno tužilaštvo, Beograd, marta 2012

Ova publikacija je godišnji izveštaj Republičkog javnog tužilaštva o radu tužilaca 2011. god. Ona pruža informacije o nivou kriminala u Srbiji, kao i informacije o gonjenju krivičnih dela, privrednih prestupa i prekršaja. Ovaj izveštaj je kombinacija pojedinačnih izveštaja koje su podneli Državni javni tužilac, Apelaciono tužilaštvo, viši tužioci i specijalizovana tužilačka odeljenja (niže videti Vodič za relevantne informacije za detalje ovoga Izveštaja).

Najbitnije: ovaj Izveštaj daje detaljne statističke podatke s važnim zbirnim brojkama o radu tužilaštava³ u Srbiji. Priliv predmeta u 2011. god. bio je 308.810 od čega je bio najveći broj predmeta gonjenja za izvršenje krivičnih dela - 241.340. Ukupan br. krivičnih prijavi 2011. god bio je 145.679 od čega je 111.812 prijavi podneto protiv poznatih počinitelaca. Najčešća krivična dela su dela protiv imovine - 19.474.

Izveštaj ističe jedan broj novina koje se uvode ili će se uvesti u toku perioda izveštavanja. Neke od najvažnijih su: očekivano uvođenje tužilačke istrage prema novom zakon; osnivanje novog odeljenja za dela korupcije, formirano na zahtev GRECO; snažnija primena Zakona oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela - oduzeta imovina je bila u vrednosti od nekoliko stotina miliona evra; implementacija novih pravnih formi, kao što je sporazumno priznanje krivice; kao i krivična odgovornost pravnih lica.

Izveštaj ukazuje na potrebu oštrije politike u borbi protiv kriminala. Primećuje se da sada većina presuda određuje uslovnu kaznu umesto kazne zatvora. U retkim slučajevima kada se odredi zatvorska kazna, dužina sankcije je obično u okviru zakonskog minimuma. Godine 2011, došlo je do povećanja ukupnog br. presuda u krivičnim stvarima (za 24,38%) i povećanje br. zatvorskih kazni (za oko 19%). Ovaj podatak ukazuje na trend strože politike pri sankcionisanju krivičnih dela, ali opšti zaključak je da su ti pomaci neznatni.

Vodič za relevantne informacije

str. 1-8 - ukupne informacije o nivou kriminala i rad tužilaštva, opšta pitanja
str. 8-11 - rad odeljenja za borbu protiv visokotehnološkog kriminala
str. 12-14 - rad odeljenja za borbu protiv krivičnih dela protiv ustavnog uređenja bezbednosti i kriminala protiv čovečnosti
str. 16-19 - rad na borbi protiv krivičnih dela protiv života i tela
str. 19-21 - krivična dela s elementom nasilja
str. 22-29 - status krivičnih dela protiv privrede i rad odeljenja za borbu protiv korupcije
str. 31-36 - maloletnička delinkvencija
str. 36-39 - rad Republičkog javnog tužioca protiv krivičnih dela protiv vojske Republike Srbije
str. 39-42 - rad javnog tužilaštva protiv privrednog kriminala
str. 42-46 - analiza rada u vezi sa pojedinačnim slučajevima privrednog kriminala

³ Ukupna zbirna brojka za Republičko javno tužilaštvo, Apelaciono javno tužilaštvo, viša javna tužilaštva i Tužilaštvo za organizovani kriminal i Tužilaštvo za ratne zločine.

str. 47 - rad Republičkog javnog tužioca na prekršajima
 str. 47 - odgovornost pravnih lica za krivična dela
 str. 49-54 - sankcije kao faktor borbe protiv kriminala
 str. 54-62 - pojednostavljenje procesne forme i njihova primena
 str. 62-68 - rad Republičkog javnog tužioca oduzimanju imovine proistekle izvršenjem krivičnih dela
 str. 68-84 - rad Republičkog javnog tužioca na međunarodnoj saradnji i pravnoj pomoći 2011. god.
 str. 84-99 - rad tužilaštva za organizovani kriminal
 str. 99-179 - statistički izveštaj

Ankete

17. "Global Corruption Barometer" Nacionalni Izveštaj o stanju korupcije Srbija, Transparency International, podaci za 2013

Izveštaj o stanju korupcije "Global Corruption Barometer" je svetska anketa o percepciji i iskustvima u vezi sa korupcijom. On prikazuje kako se korupcija posmatra na nacionalnom novu. Takođe meri iskustvo građana u vezi sa korupcijom o datoj godini.

Tip indeksa	Bodovi	Rang	Objašnjenje
Indeks o percepciji korupcije (2013)	42	72	Indeks rangira države/teritorije na osnovu toga kakva je percepcija korupcije u javnom sektoru- Bod se rangira od 0 (veoma korumpirana) do 100 (bez korupcije).
Kontrola korupcije (2010)	-0.213269704	52%	Kontrola korupcije prikazuje percepciju pitanja da li se javna vlast koristi za privatnu dobit. Bodovi se rangiraju od -2.5 do 2.5. Veće vrednosti odgovaraju boljim rezultatima.
Nezavisnost sudstva (2011-2012)	2.4	128	Nezavisnost sudstva Indeks meri percepciju pitanja u kojoj meri je pravosuđe nezavisno od uticanja vlasti. Građana privrednih društava. Bodovi se rangiraju od 1 (veliki uticaj) do 7 (veoma nezavisno).
Vladavina prava (2010)	-0.388995987	43%	Indeks meri percepciju pitanja u kojoj meri postoji poverenje i postupanje u skladu sa pravilima društva a posebno kvalitet izvršenja ugovora, zaštita svojinskih prava, policija, sudovi,

			kao i mogućnost izvršenja krivičnih dela i nasilja. Bodovi se rangiraju od -2.5 to 2.5. Veći podovi podrazumevaju bolji rezultat.
--	--	--	---

Pored navedenog gore Izveštaj navodi da:

- 17% ljudi je prijavilo da je platilo mito u 2010. godini. ;
- 61% ljudi smatra da su naponi države da se izbori sa korupcijom bez efekata;
- 49% ljudi smatra da je od 2007-2010 nivo korupcije u zemlji porastao;
- Institucije koje se smatraju pod najvećim uticajem korupcije su političke partije;
- Pravosuđe se smatra da je 3.9 bodova korumpirano gde je 5 veoma korumpirano a 1 uopšte nije korumpirano.

Referentna lista

Dole navedena lista dokumentacije je u okviru FAP prepoznata kao značajna za reformu pravosuđa ali po svojoj formi nije ušla u analizu unutar IPA.

1. Značajne strategije

- IT strategija za MPDU, Jul 2013,
- Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina EU ([2013 - 2016.](#))
- Nacionalna Strategija za Borbu protiv korupcije 2013-2018, Jul 2013

2. Komentari na zakone podzakonske akte i druga pravila,

- OSCE komentari na Pravilnik o kriterijumima, indikatorima i evaluaciji sudija i javnih tužilaca
- OSCE komentari na Pravilnik o načinu merenja rada javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca

Aneks 1: Akronimi i skraćenice

ARS	Alternativno rešavanje sporova
BPP	Besplatna pravna pomoć
CEPEJ	Evropska komisija za efikasnost pravosuđa
DST	Državni savet tužilaca
EK	Evropska komisija
ESLjP	Evropski sud za ljudska prava
EU	Evropska unija
FAP	Funkcionalna analiza pravosuđa
IPA	Izveštaj o desk-analizi
IT	Informaciona tehnologija
MDTF-JSS	Multidonatorski trust fond za podršku sektoru pravosuđa
MPDU	Ministarstvo pravde i državne uprave
NBS	Narodna banka Srbije
NSRP	Nacionalna strategija za reformu pravosuđa
PA	Pravosudna akademija
SE	Savet Evrope
VKS	Vrhovni kasacioni sud
VSS	Visoki savet sudstva
ZOUP	Zakon o opštem upravnom postupku

Aneks 2: Analizirane analitičke aktivnosti

1. Radni dokumenat EK, Srbija, 2013, Izveštaj o napretku, Brisel, 2013. god.
2. Radni dokumenat EK, Srbija, 2012, Izveštaj o napretku, Brisel, 2012. god.
3. Radni dokumenat EK, Srbija, 2010, Izveštaj o napretku, Brisel, 2010. god.
4. CEPEJ, Evropski pravosudni sistemi, izdanje 2012. (podaci 2010.), Efikasnost i kvalitet pravosuđa
5. Izveštaj Srbije CEPEJ-u o efikasnosti i kvalitetu pravosudnih podataka 2011.
6. Izveštaj Srbije CEPEJ-u o efikasnosti i kvalitetu pravosudnih podataka 2009.
7. Građansko izvršenje na zapad. Balkanu, pregled sadašnje i buduće situacije u različitim pravnim sistemima zapad. Balkana, Jos Uitdehaag, Eric Vincken, Albania, Tirana, 2011.
8. Izvršenje na Zapadnom Balkanu i njegova kompatibilnost sa standardima ljudskih prava SE, J. Uitdehaag
9. SIGMA, prioriteti, Srbija, maj 2013. i SIGMA, procena, Srbija, maj 2013.
10. Analiza vaspitnih naloga i alternativnih sankcija, Primena u Srbiji, Pregled postojećih resursa lokalnih samouprava u implementaciji vaspitnih naloga i alternativnih sankcija Nadežda Satarić i Dragan Obradović, Beograd, Maj 2012
11. Nacionalna strategija za reformu pravosuđa, 1. juli 2013. god.
12. Akcioni plan za implementaciju NSRP za period 2013.-2018. god.
13. Godišnji izveštaj o radu suda 2012, Vrhovni kasacioni sud
14. Godišnji izveštaj o radu suda 2011, Vrhovni kasacioni sud
15. Godišnji izveštaj o radu suda 2010, Vrhovni kasacioni sud
16. Rad javnih tužilaštava na borbi protiv kriminala i zaštita zakona i Ustava 2011.
17. Izvršenje na zapad. Balkanu i njegova kompatibilnost sa standardima ljudskih prava SE, J. Uitdehaag